

AM

KIS LAP

MAJÁLIS. (Lásd a 318. lapon.)

A KÉT TESTVÉR.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

gy töltött még néhány hónapot a jó öreg Buzás urnál; egy napon azonban Buzás ur behívta őt az irodába és így szólt hozzá:

— Kedves fiam, jól tudod, mennyire szeretlek s így hát tudni fogod, hogy amit most mondok, csak a te javadért mondom. Én legjobban szeretném, ha mindig itt maradhatnál nálam, mert ilyen derék ifjut nem találok többet. De én nem akarom megröntani szerencsédet. Te most már itt ebben ami kis városunkban nem tanulhatsz többé semmit; ideje, hogy többet is láss a világból. Én tehát azt tanácsolom, édes fiam, hogy menj Budapestre, hazánk szép fővárosába, ahol még sokat láthatsz és tanulhatsz, aminek eddig csak hírért hallottad. Van ott sok jó barátom, mind gazdag nagykereskedő s ajánlani foglak nekik levélben is; ha valamelyiknél helyet kapsz, tudom, becsületesre fogsz válni s azok a nagyvárosiak meg lesznek elégedve az öreg Buzás tanítványával.

Lajos könnyes szemekkel mondott köszönetet derék főnökének. Érezte, hogy a jó öregnek igaza van; maga is gondolt már arra, hogy jó volna kissé szétnézni a világban, ámbár viszont nehezebbre esett megválni Buzás urtól, e kedves, okos, derék embertől, kinek annyi hálával tartozott. Halogatta is sokáig az elutazást, de végre egyszer mégis csak meg kellett történnie s Lajos érzékeny bucsuzás után elindult. Nem ment azonban egyenesen Bu-

dapestre, hanem mielőtt ily messzire távoznék, meglátogatta kedves szülőhelyét, hogy szüleit, testvéreit is lássa, mert nem tudhatta, nem fog-e nagyon hosszú ideig távol maradni tőlük.

Kocsin utazott a faluig, melyben hajdan iskolában járt s melyet már oly régen nem látott. Itt leszállt a kocsiról s gyalog indult a malom felé, ugyanazon az uton, melyen kis fiu korában mindennap vígan járt kelt. A falusiak kíváncsian nézték a csinosan öltözött városi urat s meg nem ismerték benne az öreg Galambos mester fiát; Lajos megismert majd mindenkit, de most nem állt meg, hogy beszélgesse velök, sietett a malomba, szüleihez.

Már kívül járt a falun, a pázsitos mezők között, midőn egy galambász hajú törődött öreg embert látott szintén a malom felé ballagni. Rögtön megismerte, — az öreg tanító volt ez, ki ugyancsak bámult, mikor Lajos a nyakába borult és melegen üdvözölte; az öreg bizony nem ismerte meg a városi urat.

— Hogyan? hát nem ismer? kérdé Lajos.

— Valóban... nem emlékszem...

— Anyira megváltoztam volna! De erről a jelről csak megismer?

És Lajos levén k alapját, a homlokán látható sebhelyre mutatott, annak a sebnak a helyére, melyet hajdan Károly okozott, mikor a kövel fejbe ütötte.

— Lehetséges-e? kiáltá az öreg. Lajos, a Galambos mester fia!

— Igen, én vagyok, tanító ur.

— Alig hihetem! mondá az öreg látó örömmel. Milyen szép, derék ifju

vált az én hajdani kis tanítványomból! Egész ur, nem csoda, hogy meg nem ismertem.

— Ezt önnek köszönhetem, kedves jó tanító ur; ön vezetett engemet a jó utra, az ön böles tanításait követve lett belőlem az, ami vagyok.

— Nem, nem, fiatal barátom, az érdem nem az enyém, hanem a tied, ki meghallgattad és követted a jó tanítást; más fiukkal is bajlódttam én sokat, többet mint veled és mégsem lett belőlük semmi. Itt van például Károly, a te szerencsétlen bátyád . . . no, de nem is beszélek róla, majd megtudod otthon.

— Hogyan, kedves tanító ur, talán valami baj történt? kérdé Lajos aggódva.

— Baj? Bizony baj, még pedig sokféle. . . no, nem kell megijedni, fiatal barátom. Én most épen a malomba megyek, hogy ha talán szükség van valamire, segíthessek. Mehetünk együtt.

Lajos szívesen ráállt s utközben többször kérdezősködött, hogy mi baj van hát otthon szüleinél? De az öreg himezett-hámozott, nem akarta megmondani az igazat, s addig-addig beszélt mindenféle egyéb dolgokról, míg végre megérkeztek a malomhoz. Itt már aztán nem lehetett többé tiltakozni s Lajos valóban szomorú dolgokat tudott meg csakhamar.

Még be sem értek az udvarba, mikor egy sugár növésű fiatal leány sietett eléjük, — Juliska, Lajos testvére. De nem örvendezve, kaczagva jött most, mint szokott máskor, hanem kisírt szemekkel, sápadtan s miután Lajost megölelte, sóhajtván mondá:

— Mily jó, hogy megjöttél, édes Lajosom! Nem is hittem, hogy még ma megkapod leveletem.

— Leveledet? Én nem kaptam semmit . . . beszélj hát, mi baj? A tanító ur is az egész uton ijesztgetett. . .

— Dehogy ijesztgettelek édes fiam! szólt a jó öreg kissé zavartan. Csak nem akartam mindjárt megmondani, hogy . . . izé . . . no igen, hát . . . édes atyád kissé beteg.

Juliska könnyes szemeim láthatta Lajos, hogy az a betegség talán nem épen olyan kicsiny; elsápadt és reszketve mondá:

— Atyám! Az én kedves jó atyám! De hát beszéljeteek már . . . ugy-é, meghalt!

— Isten mentsen ilyen szerencsétlenségtől! felelt a tanító. A baj nem olyan nagy . . . nem is csekély épen ugyan . . . no de a jó Isten majd megsegít . . . az orvos már itt van, majd megteszi amit lehet. Csak nem kell mindjárt kétségbeesni. Én öreg ember vagyok, sokkal nagyobb bajokat megértem és tul is éltem. Csak bizni kell Istenben. Azért szeretem, hogy megjöttél, kedves fiam, mert most már lesz, ami bátorítsa, vigasztalja jó anyádat és testvéredet, kiket nagyon is levert a fájdalom.

— Hát Károly, a bátyám? kérdé Lajos meglepetve.

(Folytatása következik.)

A »KIS LAP« XII-ik. köt. 16-ik számában közölt rejtvények megfejtését utólag még beküldték: Lichtman Lipót és Mór, Zinsenheim Ilon és Teréz, Nagy Gerő, Karfunkel Károly, Macher Ilona és Ernő, Knebel Feri és Kálmán, Kumer Béla.

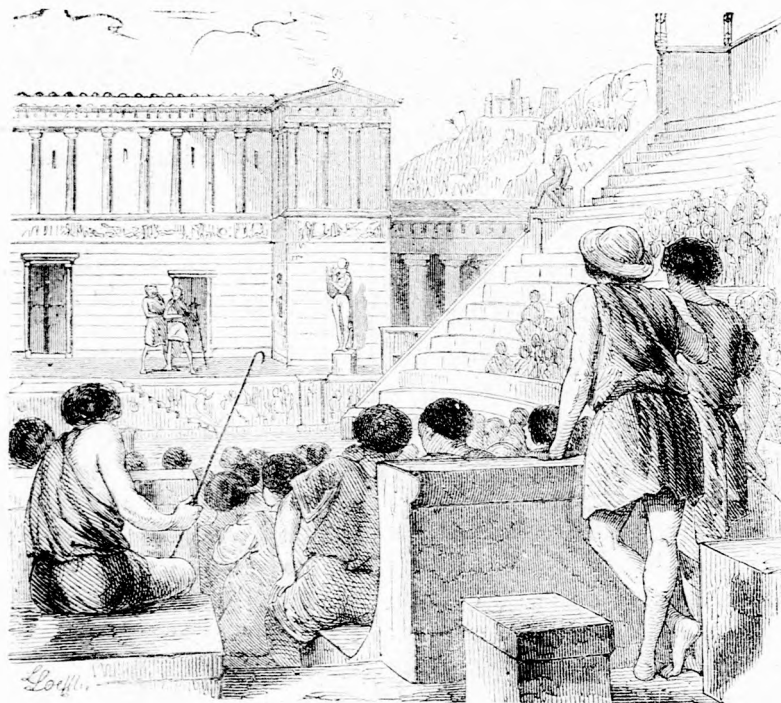
1874

KÉT EZER ÉV ELŐTT.

(Képekkel a 309., 316. és 317. lapokon.)

IGÉRTEM multkor, hogy még egyetmást elmondok a régi, nagyon régi idők-ből, amiket az emberek két ezer esztendővel ezelőtt cselekedtek. Voltak akkor miveletlen vad népek, melyekről csak nagyon keveset tudunk, de voltak igen mi-

velt népek is, melyek nagyszerű műveket hoztak létre s melyeknek kitűnő tudósaik, művészeik voltak, úgy hogy még most is, annyi száz esztendő mulva, mi is tanulhatunk a könyvekből, melyek abból az időből maradtak. Különösen a görögök és a rómaiak, akikről már a minap is beszéltem, nemcsak hatalmasak, hanem miveletk is valának.

KÉT EZER ÉV ELŐTT. *A szinkör.*

Kedves szórakozásuk volt a régieknek a színház, épen úgy, mint mai nap nekünk. Voltak kitűnő színészeik, de a színházuk nem olyan formájú volt, mint a miénk. Óriási nagy épületek valának azok, kőből építve oly erősen, hogy némelyik még mai nap is majdnem épen áll. A nézők számára félkör alakban egymás mögött emelkedtek a padok, ezekkel szemben

pedig volt a színpad; befődve az ily ropant épület, melyben több ezer ember elfért, nem lehetett. Voltak szinkörök, — circus-nak nevezték, — melyekben szindarabok eljátszása és versek szavalása után másféle mulatságot is rendeztek: ökölvíadalokat, később pedig emberek és állatok közti halálos viadalokat is, ami már valóban borzasztó volt. Az ilyen circusok kö-

20
zép
bel
vol
via
döt
lyil
rül
gy
tes
zök
is
elle
via
ma
mé
örü
me
kel
egy
aki
gyó
gye

zepe tágas, homokkal behintett udvar-féle volt. Ide léptek be a viadorok s addig küzdöttek, míg valamelyikök végkép kimerülve össze nem rogyott; sokszor a győztes, a fölizgatott nézők tapsai között meg is ölte szerencsétlen ellenfelét. A győztes viador gazdag jutalmakat kapott, de természetesen mégsem örülhetett nagyon, mert mindig félnie kellett, hogy akad egy erősebb viador, aki majd viszont őt győzi le s megöli. Ez is lett a vége rendszeren.

Hogy akkor az embereknek olyan kegyetlen muatságokban telt gyöngyörüsé-

KÉT EZER ÉV ELŐTT. *A viadorok.*

gök, aminőktől most iszonyodva elfutnánk, az leginkább abból is eredt, hogy folytonosan háboruban éltek s ez megkeményítette szívöket. Az ifju alig hogy emelni bírta a kardot, már ment a hadsereggel messze földre idegen népeket hódítani; a bátorság, vitézség volt az ifjak legszebb disze, csak ez által juthattak becsüléshez, úgy hogy a jó szülök, bármennyire szerették fiókat, inkább kívánták, hogy meghaljon, mintsem azt hallják róla, hogy a csatából csufosan megfutott. A vitézek tehát harczoltak is nagy hősiességgel, már csak

KÉT EZER ÉV ELŐTT. *Legyőzött hadsereg hódolása.*

azért is, mert tudták, hogy különben nagy szégyent vallanak otthon. De bizony ezért mégis megesezt néha, hogy nem győztek, de meg sem haltak a csatában, hanem csufosan meg kellett magukat adniok az ellenségnek. Nagyon nagy szégyen volt ez; ilyenkor az ellenség gyakran még különös megalázó boszantásokat is gondolt, ki, p. o. a legyőzött vitézeknek le kellett rakni fegyverüket s aztán megkötözött kezekkel meghajolva keresztül menni egy alacsony, lándsákból alakított kapufélén. A legyőzött katonák kénytelenek voltak meghajtani fejüket, hogy e kapun átjussanak; a győztes ellenség vezérei pedig fegyveresen álltak ott és így előttük hajtottak fejet a szerencsétlen vitézek.

A háboruk nemcsak száraz földön folytak, hanem tengeren is, hajókkal. A hajókpersze nem ágyuztak egymásra, mert ágyu akkor még nem volt; hanem az ellenségek igyekeztek egymás hajóit elsüllyeszteni vagy elfoglalni. A hajók is sokban különböztek a mostaniaktól; akkor még nem ismerték a gőzgépet, mely most a mi nagy hajóinkat előre viszi, még ha szembe fúj is a szél; nem maradt tehát más hátra, mint evezni. Ez pedig nehéz dolog volt ám, mert a hajók nagyok voltak. Két-három sorban egymás fölött voltak az evezők, még pedig tizenöt vagy husz is egy sorban, és a hajó mindkét oldalán, úgy hogy némelyik hajónak száznál több evezőse volt. Az evezés pedig a tengeren nagyon nehéz levén, e terhes munkát rendszeren rabszolgák vagy bilincsbe vert foglyok teljesítették.

Legnehezebb dolguk volt a katonáknak a várak ostrománál, mert ágyuk nem levén, súlyos több mázsányi kődarabokkal és gerendákra erősített roppant vasdarabokkal — faltörő kossal — kellett az erős bástyákat lerombolni. A várban levők persze a magasból minden módon akadályozták ezt. Sicilia szigetén egy városban, melyet az ellenség ostromolt, élt egy jeles tudós, ki oly kitünő gépeket talált ki a

város védelmére, hogy az ostromlók több hónapon keresztül nem boldogullhattak. Erről a tudósról maradt fenn egész mai napig a böles nyugalom ritka példája. Mikor t. i. az ellenség végre mégis bevette a várost, a tudós nem törődve a kint dühöngő harci lármával, még mindig csak újabb találmányokon törte a fejét s a homokba különböző terveket rajzolt. Egy ellenséges katona kivont karddal tört be hozzá. A tudós csak annyit mondott: »Ne zavarj meg körrajzaimat!« Még mindig nem törődött a veszéllyel — de a kegyetlen ellenség egy kardesapással megölte. Megsiratták azután még ellenségei is! Hogy hívták e bölcset?

A KIS LENKE ELLENSÉGE.

— Beszélyke. —

(Vége.)

GY napon Gábor félrevonva kis hugát, így szól hozzá:

— Tudod-é, Lenke, hogy a jövő héten van édes mamánk születése napja? Erről meg kell ám emlékeznünk valami szép meglepetéssel.

— Meg bizony! De mit tegyünk?

— Én már tudom, mit csinállok . . . régóta dolgozom valamin . . . azt hiszem, örömet fog okozni a mamának. Tudod, rég mondogatja, hogy ha egyszer bemegy Budapestre, vesz egy szép kis szobrocskát a nappali szobába, arra a helyre, ahol most a fal olyan pusztán áll. Én tehát készítettem egy szép kis fali állványt, melyre majd elhelyezheti a szobrocskát . . . négy hete faragesálok rajta, egy-két nap mulva készen lesz s azt hiszem elég csinos. Apácának nagy titokban megmutattam s ő azt mondta, hogy a munka becsületesemre fog válni. — Hát te mit készítesz?

— Én... én bizony még nem tudom...

Lenke néhány percig elgondolkodva állt, aztán hirtelen nagy örömmel mondá:

— Tudom már! Ez pompás lesz! Te elkészítetted a kis állványt, én megveszem rá a szobrocskát... Régóta takarékoskodom a zsebpénzemmél, van már talán tíz forintom is... tartogattam, hogy egyszer majd valami okosat veszek rajta. Okosabbat pedig nem tehetek, mint ha kedves mamámnak szerzek kellemes meglepetést.

— Ez nagyon jó lesz! De hogy szerezzük meg a szobrocskát? Tőlünk nem messze van ugyan Budapest, de azért mégsem mehetünk be vásárolni.

— Oh, én tudom, mit tegyünk. Fanni néninek megmondjuk a titkot... ő el nem árulja. Megkérjük, hogy a bácsi által vásároltasson valami szép kis szobrocskát. A bácsi elküldi Fanni nénihez, mint ha neki szólana; mamácska nem fog tudni a dolgról semmit.

— Pompás! Mégis csak okos leány vagy te! Menjünk a nénihez.

Minden úgy történt, amint Lenke kitervezte, a szobrocska idejekorán megérkezett s Lenke szekrényében gondosan elcsukva várta a nagy napot, hogy fölláttassék.

Megjött végre a mama születése napja s a gyermekek korán hajnalban, mikor még mindenki aludt, fölkeltek, a mama nappali szobájába lopóztak és ott hozzáfogtak a munkához, hogy a mama, ha reggel belép, már ott találja az ajándékot. Gábor kimérte a helyet, a hová az állványt föl kell szögezni s székre

állva, föl is szögezte, mialatt Lenke a szobrocskát kezében tartva, egészen boldogan várta a percet, hogy az ő ajándéka ott pompázzék a falon. Egyszerre így szólt Gábor:

— Ejnye, milyen rossz ez a szög! Elgörbült... mást kell beverni, mert különben az állvány nem függ eléggé biztosan... Lenke, adj csak egy szöveget onnan asz asztalról.

Lenke gyorsan letette a szobrocskát egy közeli székre, még pedig a szélére és szaladt az asztal felé.

— Vigyázz Lenke! szólt Gábor. Olyan rosszul tetted oda a szobrocskát, hogy könnyen leeshetik.

Lenke oda sem hallgatott, hanem gyorsan szökkenve visszatért a szöggel, — de amint ezt fölnyújtá Gábornak, ruhájával feldönté a széken álló szobrocskát, mely nagy csörömpöléssel darabokra tört. Gábor ijedten leugrott, Lenke pedig majd kővé vált ijedtében.

— Jaj Istenem!... Vége!... Oh jaj! kiáltá kétségbeesetten.

— Ennek bizony vége, szólt Gábor, szintén elsomorodva. Nem hallgattál reám, mikor figyelmeztettelek, hogy ne tedd olyan rossz helyre! Vége a szép meglepetésnek, vége jó mamánk örömének!

Annak valóban vége lett s Lenkének ideje sem maradt, hogy kissé magához térjen nagy ijedségéből és szomorúságából, mert a csörömpölés zajára a szomszéd szobából benyitott a mama, a néni s végre az apa is és csakhamar mindnyájan tudták, mi történt. Lenke szégyenkezve, pironkodva állt ott, annál inkább, mert

(Folytatása a 315. lapon.)

1874

A VASGYÁRBAN. (Lásd a 318. lapon.)

(Folytatás a 311. laphoz.)

jól látta, hogy a jó mama ugyancsak meg van szomorodva, nem annyira a szobrocska eltörése, mint inkább a miatt, hogy leánya annyi kellemetlenség, kár és bosszúság után sem szokott le arról a gonosz rendetlenségről.

Szomoruan, kedvetlenül telt el a nap, melynek pedig Lenke már előre annyira örült. Elmult azután még néhány nap, míg ezt a kellemetlen történetet mindnyájan elfeledték némileg.

Fanni néninek végre haza kellett utazni Budapestre s mikor elutazásának napja már meg volt határozva, Lenke apja így szólt:

— Elkisérünk mi mindnyájan. Egy kis dolgom van Budapesten . . . a hajnali vonattal indulunk, reggelire már ott vagyunk s míg én elvégzem teendőimet, nőm a gyermekekkel kissé szétnéznek a fővárosban, elmennek a muzeumba, állatkertbe. Hadd legyen egy kis örömük a gyermekeknek. Az esti vonattal aztán hazajövünk.

A mama helyeselte a tervet, hát még a gyermekek! Alig tudtak hová lenni örömkben, mikor megtudták, hogy másnap látogatást tesznek a fővárosban; mert bár nem igen messze laktak a fővárostól, eddig még, kicsinyek lévén, soha sem mehetek oda szüleikkel.

Este a rendes időnél kissé korábban küldte a mama aludni a gyermekeket s így szólt:

— Kedves leányom, készítsd el még most este mindazt, amire szükséged lesz reggel. Nagyon korán hajnalban indulunk, s tudod, a vasuton nem várnak ám az em-

berre, pontosan meg kell jelennünk öt órakor a pályaudvarban.

— Oh, mamácskám, ne félj semmitől, én készen leszek idejére.

Másnap hajnalban talpon volt mindenki, még Lenke is, kit a mama annak idején felköltött.

— Öltözzél, Lenke! Fél óra múlva indulunk.

A kis leány szoporán hozzá is látott s mire a többiek fölkészültek, ő is fel volt öltözve. Már indulni kellett s a mama így szólt:

— Lenke, tedd föl kalapodat s menjünk!

Lenke sietett a szekrényhez, melyben kalapját tartani szokta . . . de a kalap nem volt ott!

— A kalapom! Hol a kalapom? kiáltá ijedten. Hiszen mindig itt szoktam tartani . . . Istenem, hová lett?

— Kétségkívül nem tetted rendes helyére, szólt az apa kissé bosszusan. — Keresd szaporán, mert nem várhatunk. Tíz perc múlva a vonat indul, épen csak annyi időnk van, hogy kiérünk a pályaudvarba. Ha megtaláltad a kalapodat, jőjj utánunk.

Az egész társaság utra kelt, mialatt Lenke sápadtan, az izgatottságtól reszketve minden szobát összekutatott. De a kalap csak nem volt sehol.

— Istenem! hová lehetett a kalapom! kiáltá kétségbeesve. Valaki elvitte! Eldugták, hogy el ne mehessek, hogy itthon kelljen maradnom! Hiszen tegnap délután még meg volt . . .

Ekkor hirtelen megakadt s szinte elpirult saját maga előtt, — most jutott

eszébe, hogy tegnap este a kertben, a nagy lugasban levette fejről a kalapot, egy padra tette és aztán — ott is hagyta. Ott van most is, bizonyosan.

Egész erejéből futott ki a kertbe s a lugasban csakugyan megtalálta a kalapját. Aztán sietett a többiek után, mert nem hitte, hogy már több mint negyed-órája mult, mióta a kalapott keresi. De nem sokáig maradt meg reménysege, hogy még el nem késett; épen midőn kilépett a kapun; látta jókora távolságban a vasuti vonatot, mely Fanni nénit, Gábort és a jó szülőket már vitte Budapest felé. Lenke lemaradt, — otthon maradt.

Egészen elképedve bámult a füstlő gőzmozdony után . . . de bizony az meg nem állt s nemsokára egészen eltűnt. Lenke halványan, zokogva tért vissza a házba s egy pamlagra dölve sokáig keservesen sirdogált.

Ilyen keserves napja még talán soha sem volt Lenkének. Így elmaradni attól, amire oly régen vágyott! Ott lehetne ő is Gáborral, a mamával, míg most egymagában, szomorkodva, sirdogálva kell a napot töltenie!

— Oh, az a szerencsétlen kalap! kiáltá indulatosan. Mért is hagytam ott a kertben! Mért nem hoztam be s nem tettem rendes helyére!

Most látta be először igazán, milyen igazat mondott jó mama, mikor figyelmeztette, hogy a rendetlenség lesz a legnagyobb ellensége. Valjon okozhatott-é neki bármilyen ellenség nagyobb kellemetlenségeket?

E fölött gondolkodva Lenke kissé belenyugodott sorsába s úgy fogadta,

mint érdemlett büntetést. Csöndesen buslakodva járt-kelt egész nap a házban, kertben, udvaron s este korán lefeküdt azon eltökéléssel, hogy ezután már igazán, komolyan iparkodni fog legyőzni azt a régi gonosz ellenséget, a rendetlenséget, mely ilyen bajba sodorta. E jó szándékkal aztán szépen elszenderült s már mélyen aludt, midőn szülei Gáborral a fővárosban kellemesen eltöltött nap után késő este hazaérkeztek.

Ez már ugyancsak keserü leczke volt s hatása jó ideig meg is látszott. Lenke sokkal rendesebb, gondosabb lett s szülei igazán örültek a változásnak; de még mindig nem volt legyőzve a régi »ellenség,« a mint a mamácska nevezni szokta Lenke rossz tulajdonságát. Holmi apróságoknál még mindig újból kitűnt néha a régi rendetlenség s még egy keserü tapasztalásra volt szükség.

Lenke lassacskán nagyocska leánykává növekedvén, az iskolai időt már Budapesten egy nevelő intézetben töltötte. Szorgalmas, jó tanuló volt s az év végével igen szép bizonyítvánnyal tért haza, szülei nagy örömére. Különösen nagy hajlama volt Lenkének a rajzolásra s a nyári szünidőt egy nagy munkának szentelte: a nevelőintézet igazgatója szép jutalmat tűzött ki annak, aki a szünidő alatt a legszebb rajzot készíti; Lenke pedig bizott magában, hogy ő fogja megnyerni a jutalmat és így nagy dicsősége lesz tanulótársai között.

Dolgozott tehát szorgalmasan, három nappal a szünidők vége előtt be is fejezte a rajzot s ekkor bevitte a mama szobájába, hogy megmutassa és hogy meg-

1874

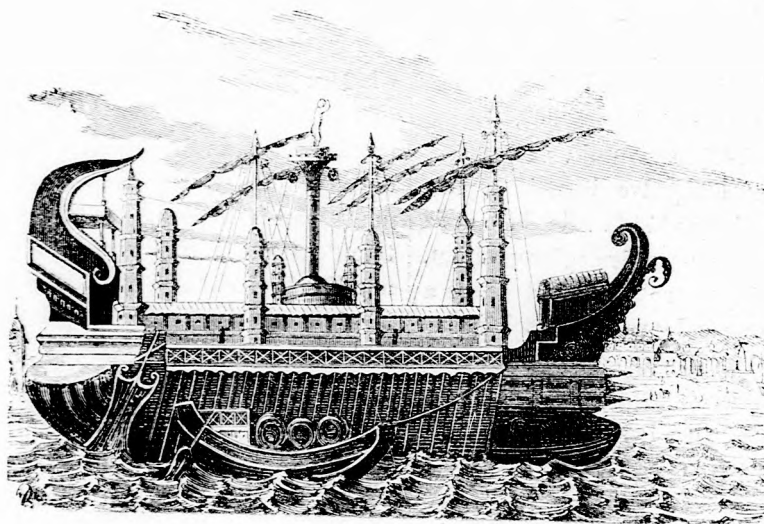
hallja szülei ítéletét, valjon lehet-e remé-
nye a jutalom elnyerésére. Testvére, Gá-
bor kapta először kézbe a rajzot s egészen
elbámult rajta.

— Hiszen el nem hiszik, hogy te raj-
zoltad, Lenke! szólt Gábor. Ez gyönyörű!
Én soha sem fogok tudni így rajzolni.

— Igazán szép! mondák szülei örö-
mel nézve a valóban csinos rajzot.

— Merek fogadni, hogy Lenke nyeri
el a jutalmat, szólt Gábor. Ez lesz ám
a dicsőség!

Lenke meglepéssel hallotta a di-
cséretet; érezte, hogy bizony megérde-
melte, mert szorgalommal dolgozott a
rajzon több hétig. Maga is örömmel né-
zegette aztán a kész munkát s ugy ta-
lálta, hogy valóban sikerült.

KÉT EZER ÉV ELŐTT. *Őskori hadihajó.* (Lásd a 310. lapon.)

Miután mindnyájan megnézték a
rajzot, egyébre fordult a beszéd, később
pedig, igen szép idő lévén, kísértáltak a
kertbe, csak a legkisebbik, három éves
testvér, Bélácska maradt odabent egy
öreg dada felügyelete alatt, ki az ablak-
nál varrogott.

Már esteledett, mikor a kertből visz-
zatértek. A kis Béla eljök szaladt s
már messziről nagy örömmel mutogatott
nekik valamit, mindkét kezében egy-egy

darab papiroost, tele rajzolva mindenféle
alakokkal. Lenke majd elájult ijedtében,
— az ő szép rajza volt az, ketté szakítva,
össze-vissza mázolvva, — — — teljesen
tönkretéve!

Az én rajzom! az én rajzom! kiáltá
kétségbeesve. Oh te, te rosz fiu, mit tet-
tél! Ez rettenetes!

A szülők is sajnálták és boszankod-
tak, de végre is a kicsike fiura nem lehe-
tett igazán haragudni... ő a rajzot ott

találta egy széken, ... mit tudta ő, hogy az valami becses dolog, melyet nem szabad széttépni?

— Lásd, Lenke, nem vitted vissza szobádba, nem tetted helyére rajzodat s ime, ez a következménye, szólta a mama.

Lenke kétségbeesetten zokogott és sok idő telt bele, míg végre kissé megnyugodott. Több heti munkája kárba veszett s az intézetbe vissza kellett mennie pályamű nélkül, mikor pedig tőle, a legjobb rajzolótól várták a legszebb munkát. Pi-

KÉT EZER ÉV ELŐTT. *Tudós és katona.* (Lásd a 310. lapon.)

rulva, szégyenkezve kellett megvallania, hogy bizony nem hozott semmit.

De ezt a keserves tapasztalást azután nem felejtette el többé. Olyan rendszer, pontos leányka lett, hogy öröm volt

látni; nemsokára pedig ő maga örült leginkább annak, hogy végre legyőzte régi »ellenségét«, mert azóta többé soha sem volt ilyenféle baja és kellemetlensége.

M A J Á L I S.

(Képekkel a czimlapon és a 320 lapon.)

KEDVES Forgó bácsi, megengedi nemde,
Hogy rimes levéllel önhöz köszöntsek be ?
Meg akarom írni (rosz kadenciában)
Hogyan mulatoztunk mi a minapában.

A zord hideg idő végre, végre eltűnt,
Tavaszi örömben repesett a lelkünk.
Erdő, berek és kertim nagy valahára ;
Intett felénk : lépjünk dus lombsátorába.

Szivünk kívánságát korán megelőzve,
Jó mamánk e kedves hírrel jött előnkbe :
»Gyermekeim holnap tartjuk a majálist,
Jöhet velünk Feri, Terka, Lucza, Pál is.

E kirándulásban valamennyi gyermek,
Apró pajtásitok szintén részt vehetnek.
Adjátok tudtokra. Mert már kora reggel
Meg fogok indulni a kicsiny sereggel !

No volt erre öröm ! Volt nagy éljen-lárma
Körül jártunk még az nap a szomszédságba.
Képzeltetni, hogy ott szintén megőrültek,
S hogy az apró ágyak már korán ürültek.

Csakugyan ; még alig pitymallott a hajnal,
Föl is kerekedtünk nagyvidámon, zajjal.
A Jutka szakácsné s vén János barátunk,
Garabókban hozták az ételt utánunk.

Legott, hogy kiértünk a kiess határra ;
Vigan rágyujtottunk a »Kis Lap«-nótákra.
És a zöld erdőnek tisztására érve,
Mind leheveredtünk a gyep szőnyegére.

Reggelire mindjárt jó bővecskén járta
A foszló kalácska s a tejes pohárka.
A fris tejeskétől csak ugy habzott a szánk.
S aztán mellénk ülve, velünk tartott mamánk.

Majd meg szétfutottunk, gyöngyvirágot szedtünk,
S Pál hegedűjére tánczra kerekedtünk.
Később kijött hozzánk kedves Antal bácsi,
Inál jobb mesélőt nem lehet találni.

Közben Jutka néni szaporán sűrögve
Tüzet rakott és lust aprított az üstbe
Ezalatt vén János a forráshoz ment el
Hideg ivó vizet meritvén csöbörrel.

Miglen a gulyásos az üstben puhúla,
Közülünk egy rész a sűrűbe nyomúla.
Ezek, hogy bujósdit játszanak kedvükre,
Amazok, hogy rőzsét hozzanak a tűzre.

Csiling, csiling csiling ! Harangoznak délre.
Mindnyájan siettünk az izes ebédre.
Rövid volt, az igaz ; hanem olyan jó volt,
Hogy ilyet még Jápán császárja sem kóstolt.

És megimádkozván : újból nekifogtunk,
Palkó zenéjére nagy vigan forogtunk.
Mama, bácsi kedvvel nézték örömünket,
Csak a késő este vetett haza minket.

Hej nagy örömünknek csak egy volt a hija :
Hogy jó Forgó bácsit kis körünk nem bírta.
De azért éltettük. S hogy legyen fogalma
Miképen mulattunk : im leírta

Dalma.

A V A S G Y Á R B A N.

(Képpel a 312—313. lapokon.)

Kedves Foorgó bácsi!

TÖBBSZÖR olvastam már a »Kis Lap«-
ban érdekes leírásokat kis olvasótár-
saimtól, kik valami szép dolgot lát-
tak. Ha kedves Forgó bácsi megengedné,
én is szeretnék most elmondani valamit,
talán érdekelné olvasótársaimat. A köze-
lebb mult napokban ugyanis teljesült
régí óhajtásom s kedves apácskám társa-
ságában meglátogattam egy nagy vas-
gyárat, aminő itt nálunk a felső megyék-
ben van. Soraimhoz kedves Forgó bácsi
talán rajzoltathat képet is. (Mint látod,
megtettem. F. b.)

Már messziről, a mint a vasgyárhoz
közeledtünk, szemembe tüntek a magasra
nyuló, füstölgő kémények ; majd pedig egy
vastag, toronyalaku épület, mely ugyan-
csak okádta a gőzt és füstöt ; minél kö-

zelebl
kopog
berek
sak v

mely
emell
volt.

óriási

mint

itt ro

Föli

lesz,

nyáb

töltik

egy c

fa-va

ságu

lassa

alján

olva

mokl

olva

mény

tócsl

az ic

folv

szün

bad

vasz

kere

vala

nag

szen

lehe

s ni

épit

még

töbl

móc

fölo

sat

böz

más

dig

kal

zelebb értünk, annál nagyobb dübörgést kopogást, zakatolást hallottunk s az emberek, kikkel találkoztunk, csupa kormosak voltak, mint valami szerecsenek.

Legelőször is azon épületbe mentünk, melynek közepén az a füstölgő torony emelkedett. Ez a nagy kohó vagy olvasztó volt. Az épület közepén emelkedett az óriási olvasztó kemence, mely legfölül, mintegy tíz ölnyi magasan, nyitva van s itt roppant láng és füst kavargog belőle. Fölülről töltik meg azzal, amiből a vas lesz, t. i. kővel. A vastartalmu követ a bányából hozzák; apróra törik s aztán úgy töltik az olvasztó kemenczébe, hogy egy-egy csomó kőre mindig egy másik rakás fa- vagy kőszemet töltenek. Roppant nagyságu fuvók szítják a tüzet a kohóban, a kő lassanként elolvad, és legalól, a kemence alján egy erre való nyíláson kifolyik az olvadt vas, mint valami tüzes folyó. Homokból gyurt formákban fogják föl az olvadt vasat és engedik kihűlni s megkeményedni. Azután elviszik, a kohó alsó ajtócskáját megnyitják és megint folyik ki az időközben megolvadt vas. Ez így megy folyvást éjjel-nappal, hétköznap, vasárnap szünet nélkül; a kohóban soha sem szabad a tűznek kialudni s van olyan olvasztó kemence, mely több esztendőn keresztül folytonos működésben volt. Ha valami ügyetlenség által a tűz kialszik, az nagy baj mert a kemenczében félig és egészen elolvadva maradt vas-tömeget nem lehet kiszedni, összeforr a kemenczével s nincs más hátra, mint lebontani és újra építeni az egész olvasztó kemenczét.

A vas, mikor az olvasztóból kikerül, még nem egészen tiszta. Innen a gyár többi műhelyeibe viszik, hol mindenféle módon földolgozzák, vagy még egyszer fölolvasztják és ekkor már a fölolvadt vasat olyan formákba eresztik, hogy különböző edények, csuprok, kályhák és ezer más hasznos tárgy lesz belőle; vagy pedig a nagy hámorban óriási kalapácsokkal döngetik, keményítik, miután előbb

külön e célra való kemenczében izzó vörösré tüzesítették.

Ezt a kalapáló műhelyt szerettem leginkább nézni. Több mázsa sulyu vas-tömeget nagy lánczok és emelő rudak segítségével behelyeznek a kemenczébe s ott tartják, míg vörössé válik s kissé megpuhul, de nem olvad. Ekkor kiemelik és az óriási kalapács alá tartják. A kalapácsot gép emeli és üti le s olyat szól, mint az ágyulövés; az izzó vasdarab több ölnyire szórja a tüzes szikrát minden ütésnél, rettenetes hőség van közelében s én eleinte, őszintén megvallva, ugyancsak megijedtem, azt hittem, hogy csupa ördögök azok az emberek, akik az izzó vassal oly nyugodtan elbánnak. Veriték csorgott arcukról s láttam, hogy bizony nehéz munka ez és hálásan kell gondolnunk azon munkásokra, kik számunkra az anynyira szükséges vasat készítik.

Vannak kisebb kalapácsok is, melyek kisebb darab nyers vasból apróbb tárgyakat készítenek; itt már csak hosszú fogókban tartják a tüzes vasat.

A kisebb vasrudakat aztán a kovácsok, lakatosok dolgozzák föl tovább késekké, kilincsekké, fejszékké s azon ezerféle hasznos tárgygyá, melyet mindennap látunk.

Bocsássa meg kedves Forgó bácsi, hogy e rövidke leírással bekopogtattam; nagy öröömre szolgálna, ha kedves »Kis Lap«-unkban hasznát vehetné.

Ezek után maradok, kedves Forgó bácsit melegen üdvözölve,

hű kis olvasója Szepesi Géza.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Majláth Gusztáv. A kávé Afrikában is terem. De nagyobb mennyiségben termelik Ázsia és Amerika déli részeiben. — **Kelcz Anna.** Kérésedet igen szívesen veszem. De teljesíteni azt nem a szerkesztői, hanem a kiadó hivatal képes, amiért is kedves szüleid vagy valamely más idős rokonod rendelje meg számodra a »Kis Lap«-ot; mert Forgó csak írja, de nem bírja. A lap az »Athenaeum« nevű társaság tulajdona. (Vége következik.)

1874

... AMAZOK, HOGY RÖZSÉT HOZZANAK A TŰZRE. (Lásd a 318. lapon.)

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok tere, 7-ik sz., Athenaeum-épület.
Kiadja és nyomtatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.